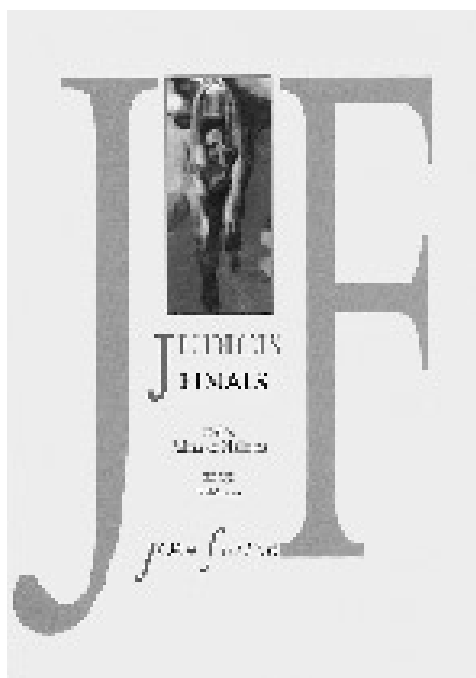

Un llibret doble

Aquesta nova edició dels *Judicis finals* de Joan Fuster té un interès particular. A més de tornar a posar en circulació el primer recull fusterià d'aforismes, inclou una doble i bella col·laboració de Josep Palacios. Primer com a dissenyador material, en què es revela, com sempre, un artesà imaginatiu i engassat i, segon, com a autor del prefaci, un llarg text, fabricat, també, artesanament.

JUDICIS FINALS

JOAN FUSTER

JOSEP PALACIOS, ED.

121 PÀGINES

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, VALÈNCIA, 2003

Judicis finals és el nucli originari de tota l'aforística de Joan Fuster. Ho és no sols perquè constitueix cronològicament la primera fornada d'una producció que mai no cessaria al llarg de la seua vida, sinó perquè n'és una mostra paradigmàtica, una forma personal, ja madura i acabada, un –el– motlle dels aforismes posteriors. Aquest llibre era un cristall de la seua personalitat, un brillant autoretrat intel·lectual i moral en què es mirava i el pot mirar –i admirar– el lector.

Fuster fa referència a aquella observació de Josep Pla segons la qual els *Judicis finals* eren «com una mena d'acomiadament, de liquidació d'existències o d'esplai alliberador, situat en la frontera de la meua joventut». Els editors del primer volum de l'*Obra Completa* de Joan Fuster, hi veuen una mena de «frontera», no tant un trencament respecte de

la seua obra poètica, com una transició entre aquesta i l'assaig. «Els aforismes –diuen– eren un dels camins possibles que obria la poesia. Una continuació bastant lògica, per la concentració tècnica i efectista, per la contorsió sintàctica, pel suggeriment enginyós». I afegixen: «al capdavall, l'aforisme, de la mateixa manera que és un pont de la poesia, ho és també cap a l'assaig. Si no ho és ja, d'assaig». *Judicis finals* constitueix ja, de fet, una formulació *in nuce* de l'orientació assagística, inquisitiva de Joan Fuster.

No deixa de ser significatiu que aquest primer recull d'aforismes haja passat per una llarga i diversa peripècia editorial. Fuster començà a publicar-ne alguns el 1951, a *La Nostra Revista*, de Mèxic, i a *Pont Blau*, i juntament amb altres nous aparegueren, ja amb el títol de *Judicis finals*, a la Biblioteca «Raixa», de Mallorca, el 1960. Vuit anys més tard, tornarien a sortir, juntament amb un altre aplec, «Proposicions deshonestes», en el volum *Consells, proverbis i insolències*. Ara, a més de la publicació esmentada de l'*Obra Completa* els *Judicis finals* tornen a sortir, en volum independent, en una magnífica edició de la Universitat de València, concretament de la Càtedra de Joan Fuster.

Aquesta insistència respon, per una raó o altra, al lligam especial que sentia l'es-

criptor de Sueca per aquest recull, malgrat que anys més tard declararia que no es veia capaç de subscriure molts dels «judicis» inclosos en els *Finals*. Si repassem la correspondència amb Aina Moll i Francesc de B. Moll, a propòsit de la publicació del recull, es pot confirmar com ell mateix hi estava particularment interessat. «Jo estic –escriu a Francesc de B. Moll– estúpidament il·lusionat en aquest llibret». I per això es preocupa ara i adés per saber si l'editarien o no, i per defensar alguns aforismes que semblaven als seus corresponents massa »desorbitats»...

L'edició que ara comentem té un valor afegit. A més de ser una típica manufactura de Josep Palacios, inclou un llarg text seu que fa de pròleg, tot i que, com passa amb els escrits que ha publicat, té una autonomia pròpia. Disseny i escriptura fan un tot dins l'estil que el caracteritza.

Aquest volum és, doncs, un doble llibre d'un punyent contrast: entre tots dos, però amb un fil secret que els uneix.

Josep Iborra